

ماده ۷- بخش ریسک نقدینگی

۷-۱- سیاستها و خط مشی های مدیریت ریسک نقدینگی

مهمترین نکته در بخش سیاستها و خط مشی ها، تطابق و همسویی بین استراتژی ها و برنامه های مدیریت ریسک نقدینگی می باشد. در بانک ملت برنامه های کوتاه مدت ریسک نقدینگی با توجه به برنامه های بلند مدت ریسک نقدینگی طراحی می شود و از سوی دیگر برنامه های مدیریت ریسک نقدینگی از استراتژیها نشات می گیرند. مهمترین سیاستها و برنامه های مدیریت ریسک نقدینگی عبارتند از:

برنامه های مدیریت ریسک نقدینگی: بانک ملت دارای برنامه های منسجمی جهت مدیریت ریسک نقدینگی می باشد. مهمترین برنامه های مدیریت ریسک نقدینگی عبارتند از:

- سند اشتباهی ریسک نقدینگی: در سند مذکور سطح وجوه نقد و معادل نقد بانک در دو بخش دارایی های نقد سریع و سایر دارایی های نقد تعیین می گردد. هر یک از دو بخش مذکور دارای ترکیباتی از دارایی های نقد هستند که در سند اشتباهی ریسک نقدینگی به تفکیک، سطح مورد نیاز نقدینگی بانک در هر یک از دو بخش مذکور معین می گردد.
- برنامه عملیاتی: در برنامه عملیاتی بانک، شاخصهای مختلف مدیریت ریسک نقدینگی از سطح شعب تا سطح کل بانک قرار داده شده و شاخصهای مذکور به صورت مستمر پایش و مدیریت می شود. به عبارت دیگر در برنامه عملیاتی، مدیریت ریسک نقدینگی از سطح شعب تا سطح کل بانک به صورت یکپارچه مدیریت می شود.
- بودجه بندی: مدیریت ریسک نقدینگی در تدوین بودجه سالانه بانک مورد توجه قرار می گیرد.
- سیاستهای مرتبط: در سیاستهای اعتباری مصارف بانک متناسب با نقدینگی بانک طراحی می گردد.

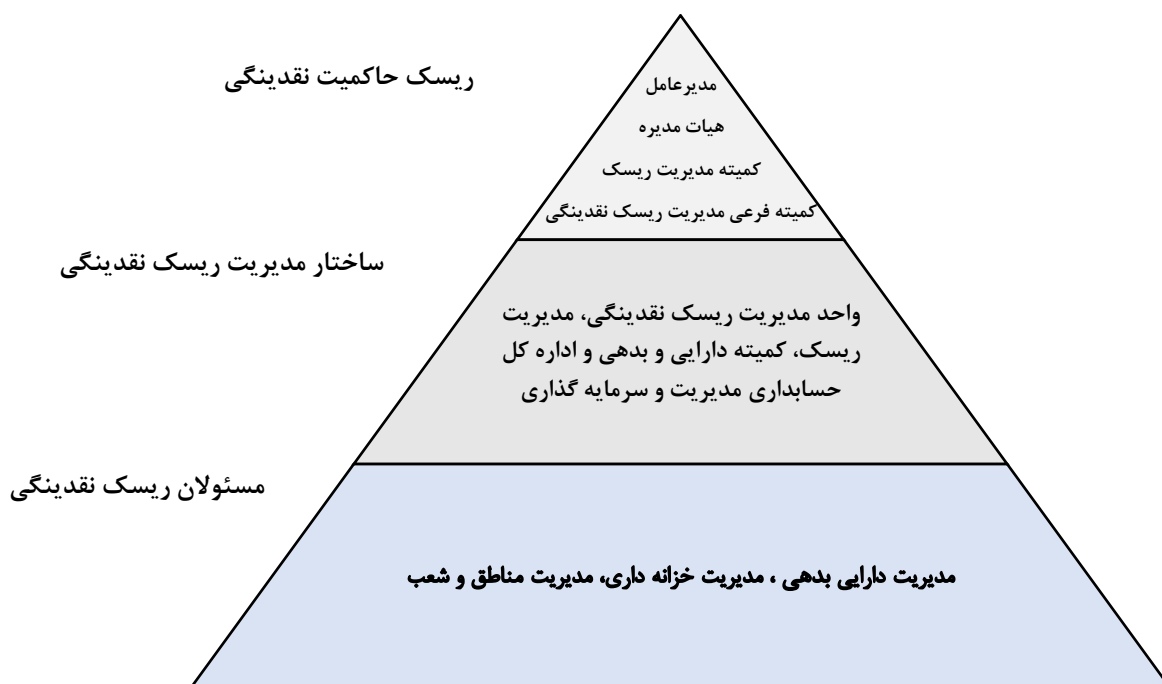
سایر برنامه ها: برنامه های متعددی به منظور مدیریت ریسک نقدینگی بانک در دستور کار کمیته دارایی و بدهی، کمیته عالی مدیریت ریسک و سایر واحدهای بانک قرار می گیرد.

سیاستهای اعتباری بانک: با توجه به اینکه ریسک نقدینگی در بسیاری از مواقع تابع ریسک اعتباری می باشد، بانک ملت سیاستهای مدیریت ریسک نقدینگی و اعتباری را یکپارچه نموده است. سیاستهای اعتباری بانک ملت با توجه به وضعیت اقتصادی طوری تعیین می گردد که درجه ریسک نکول مشتری کاهش یابد. همچنین در سیاستهای اعتباری مصارف بانک متناسب با نقدینگی بانک طراحی می شوند.

۶-۲- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

بخشنامه شماره ۹۶/۲۵۱۰۸۱ مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۰۹ بانک مرکزی، بر لزوم ایجاد ساختار استاندارد مدیریت ریسک نقدینگی تاکید نموده است. کمیته فرعی مدیریت ریسک نقدینگی در ذیل کمیته مدیریت ریسک ایجاد شده است. مصوبات کمیته فرعی مدیریت ریسک نقدینگی در صورت تصویب کمیته ریسک (به علت نقش ارتباطی ریسکها) قابل اجرا خواهد بود. اعضا و وظایف کمیته مطابق با بخشنامه بانک مرکزی طراحی شده است. از سوی دیگر با توجه به لزوم محاسبه نسبت پوشش نقدینگی در دستور العمل مذکور، پایگاه داده و فرایند محاسبه در دو بخش ریال و ارز انجام شده و مطابق با بخشنامه در اختیار استفاده کنندگان قرار می گیرد. در مدیریت ریسک، ریسکها به صورت یکپارچه مورد بررسی قرار می گیرد. واحد مدیریت ریسک نقدینگی نیز به صورت تخصصی در ذیل مدیریت ریسک همانند سالهای گذشته فعالیت می نماید. واحدهای مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت در سه بخش "ریسک حاکمیت نقدینگی"، "ساختار مدیریت ریسک نقدینگی" و "مسئولان ریسک نقدینگی" به شرح شکل ۱ آورده شده است:

شکل (۱) ساختار مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت

۳-۶- ترکیب، میزان و سررسید سپرده ها و نقاط تمرکز آن

تسهیلات و تعهدات: یکی دیگر از روشهای محاسبه ریسک نقدینگی، محاسبه ریسک تمرکز می باشد. ریسک نقدینگی از طریق شاخص هرفیندال-هریسمن بر روی طبقات مختلف سپرده ها، تسهیلات و تعهدات مورد محاسبه

قرار می‌گیرد. تمرکز تعهدات به خصوص تعهدات ارزی برای بانک ملت بسیار اهمیت دارد. علاوه بر موارد مذکور سپرده یکصد مشتری برتر مورد پایش مداوم قرار می‌گیرد.

۴-۶- ترکیب، میزان و سررسید تسهیلات و سایر دارائیه‌ها و به طور مشخص دارائیه‌های با درجه نقد شوندگی بالا

جدول ذیل نشان‌دهنده میزان و سررسید دارایی‌های بانک بر اساس تاریخی که احتمال می‌رود مطالبه و یا تسویه شوند می‌باشد:

۱۳۹۸						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
دارائیه‌ها						
موجودی نقد	۲۰۶,۸۰۹,۷۰۴	-	-	-	-	-
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری	۳۳۶,۷۱۷,۷۳۰	-	-	۱۵۲,۰۶۳,۸۵۹	-	-
مطالبات از دولت	-	-	-	-	-	۱۵۹,۵۱۱,۶۷۸
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی	۲۰,۸۸۷۹,۸۷۷	۱۹۱,۸۲۹,۰۸۲	۳۸۰,۷۴۵,۲۲۹	۴۵۳,۳۹۳,۴۹۹	۱,۹۸۷,۷۷۴	۳۶۳,۹۷۴,۳۵۴
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱۲۳,۳۷۶,۲۰۷	۱۴۰,۱۵۳,۴۱۳	۳۷۴,۶۱۰,۳۴۵	۴۷۵,۹۶۱,۳۵۵	۱,۷۶۴,۰۰۸	۳۱۷,۷۳۰,۷۷۸
سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	۴۲,۱۹۵,۴۱۴	۲,۸۴۵,۸۰۰	۲۷,۱۷۸,۵۵۸
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	۱۹,۹۰۵,۱۵۷	-	۸,۲۹۹,۰۵۲
سایر حساب‌های دریافتی	-	-	-	-	-	۴۴,۳۸۰,۹۳۴
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	۱۸۸,۹۵۹,۸۹۰
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	۱۶,۸۷۲,۷۰۷
سپرده قانونی	۵,۳۸۴,۶۵۷	۱۱۹,۹۸۲,۶۳۵	۲,۱۷۶,۱۲۰	۱۲۲,۵۶۳,۵۲۵	-	۳,۲۵۳,۲۸۹
سایر دارایی‌ها	۳۰,۴۱۲,۷۱۹	-	-	-	-	۳۰,۲۱۲,۷۱۹
جمع دارائیه‌ها	۸۸۱,۱۶۸,۱۷۵	۴۵۱,۹۶۵,۱۳۰	۷۵۷,۵۳۱,۶۹۴	۱,۲۶۶,۰۸۲,۸۱۸	۶,۵۹۷,۵۸۲	۱,۰۶۰,۲۷۳,۹۵۹

۵-۶- میزان ورودی‌ها و تعهدات ریالی در دوره آتی

جدول ذیل نشان‌دهنده میزان ورودی‌ها و تعهدات ریالی در دوره آتی می‌باشد:

نوع اعتبار	مانده در ابتدای سال	گشایش شده طی سال	مانده در پایان سال
دیداری	۴۸,۹۸۹,۲۶۱	۳,۲۲۰,۴۶۷	۵۲,۲۰۹,۷۲۸
مدتدار	۰	۰	۰
جمع	۴۸,۹۸۹,۲۶۱	۳,۲۲۰,۴۶۷	۵۲,۲۰۹,۷۲۸

عملکرد سال ۱۳۹۸

نوع اعتبار	مانده در ابتدای سال	گشایش شده طی سال	مانده در پایان سال
دیداری	۵۲,۲۰۹,۷۲۸	۳,۸۶۴,۵۶۰	۵۶,۰۷۴,۲۸۸
مدتدار	۰	۰	۰
جمع	۵۲,۲۰۹,۷۲۸	۳,۸۶۴,۵۶۰	۵۶,۰۷۴,۲۸۸

برآورد سال ۱۳۹۹

۶-۶- میزان ورودی ها و تعهدات به ارزشهای عمده در دوره آتی

جدول ذیل نشان دهنده میزان ورودی ها و تعهدات ارزشهای عمده در دوره آتی می باشد:

نوع ارز	مانده در ابتدای سال		گشایش (یا افزایش تعهد) شده طی سال		واریز (بطلال) شده طی سال		اثر تغییرات نرخ طی دوره		مانده در پایان سال	
	میلغ ارزی	معادل ریالی	میلغ ارزی	معادل ریالی	میلغ ارزی	معادل ریالی	میلغ ارزی	معادل ریالی	میلغ ارزی	معادل ریالی
دیناری										
دلار آمریکا	۸,۴۶۱,۸۹۰	۶۴۴,۶۴۲	۱۰,۳۱۳	۹۲۸	(۲,۴۴۵,۷۸۷)	(۲۲۰,۱۲۱)	(۳۱۱,۴۵۷)	۶۰,۲۶,۴۱۶	۵۴۲,۳۷۷	۶۰,۲۶,۴۱۶
یورو	۱,۳۸۷,۰۳۷,۶۸۲	۱۱۸,۰۴۱,۸۶۰	۵۶۸,۰۷۶,۳۷۸	۵۷,۹۴۳,۷۹۱	(۳۸۶,۱۶۲,۶۵۳)	(۳۹,۳۸۸,۵۹۱)	(۶۰,۵۶۶,۳۸۲)	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷	۱۶۰,۰۳۳,۰۴۴	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷
لیبر ترکیه	۲۶۹,۲۹۹	۸,۰۱۸	۶۳۲,۸۱۸	۹,۱۳۸	(۲۶۹,۲۹۹)	(۳,۸۸۹)	۶,۳۶۹	۶۳۲,۸۱۸	۹,۱۳۸	۶۳۲,۸۱۸
ون کره جنوبی	۵۳۲,۷۹۹,۶۸۶	۳۵,۳۵۱	۱۶,۳۳۴,۶۵۹	۱,۳۱۶	(۳۹۵,۰۵۸,۵۶۳)	(۲۹,۵۷۹)	۶,۹۷۲	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲	۱۱,۵۲۹	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲
ین ژاپن	۳۳,۲۰۷,۱۸۷	۱۵,۷۱۱	۱۷۹,۸۷۲	۱۵۵	(۳,۶۴۶,۴۳۴)	(۳,۱۴۶)	(۱,۵۸۵)	۱۹,۸۴۰,۶۲۵	۱۷,۱۱۶	۱۹,۸۴۰,۶۲۵
درهم امارات	۶,۷۷۲,۲۲۶	۱۴۹,۱۵۹	۱,۱۸۸,۳۸۰	۲۹,۹۲۶	(۷,۶۱۱,۴۹۹)	(۱۹۱,۶۷۳)	(۲۹۲,۱۱۴)	۳۴۹,۱۰۷	۸,۷۹۱	۳۴۹,۱۰۷
سایر اسعار	۰	۱۴۲,۰۲۹,۰۸۵	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	۱,۴۸۲,۳۰۱	(۳,۶۳۱,۷۲۹,۵۰۴)	(۳۳,۶۵۰,۵۵۹)	(۳۸,۶۵۱,۰۹۳)	۰	۱۳۵,۵۴۵,۲۵۱	۰
جمع	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۵۹,۴۶۸,۴۵۵	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	۱,۴۸۲,۳۰۱	(۳,۶۳۱,۷۲۹,۵۰۴)	(۳۳,۶۵۰,۵۵۹)	(۳۸,۶۵۱,۰۹۳)	۰	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۰
دیناری										
دلار آمریکا	۶۰,۲۶,۴۱۶	۵۴۲,۳۷۷	۷,۳۴۵	۶۶۱	(۱,۷۴۱,۸۴۸)	(۱۵۶,۷۶۶)	۱,۰۷۲,۹۷۸	۴,۲۹۱,۸۱۲	۱,۴۵۹,۳۵۰	۴,۲۹۱,۸۱۲
یورو	۱,۵۶۸,۹۵۱,۴۰۷	۱۶۰,۰۳۳,۰۴۴	۶۴۲,۵۸۱,۱۳۴	۶۵,۵۴۳,۲۷۵	(۴۳۶,۸۰۸,۹۲۴)	(۴۴,۵۵۴,۵۱۰)	۴۲۹,۴۸۳,۱۱۳	۱,۷۷۴,۷۲۳,۶۰۷	۶۱۰,۵۰۴,۹۲۱	۱,۷۷۴,۷۲۳,۶۰۷
لیبر ترکیه	۶۳۲,۸۱۸	۹,۱۳۸	۱,۴۸۷,۰۳۹	۲۱,۴۷۳	(۶۳۲,۸۱۷)	(۹,۱۳۸)	۲۹۷,۴۰۸	۱,۴۸۷,۰۴۰	۳۱۸,۸۸۱	۱,۴۸۷,۰۴۰
ون کره جنوبی	۱۵۳,۹۷۵,۷۸۲	۱۱,۵۲۹	۴,۶۹۱,۷۱۵	۶۷,۷۴۸	(۱۱۴,۱۶۹,۴۸۸)	(۸,۵۶۳)	۱۱۰,۱۳,۲۶۵	۴۴,۴۹۸,۰۳۹	۱۱۰,۸۳,۹۷۹	۴۴,۴۹۸,۰۳۹
ین ژاپن	۱۹,۸۴۰,۶۲۵	۱۷,۱۱۶	۱۵۳,۱۱۹	۱۳۲	(۳,۱۰۴,۰۸۷)	(۳,۶۷۸)	۴,۱۷۱,۷۴۵	۱۶,۸۸۹,۶۵۷	۴,۱۸۶,۳۱۶	۱۶,۸۸۹,۶۵۷
درهم امارات	۳۴۹,۱۰۷	۱۴۹,۱۵۹	۶۱,۳۶۱	۱,۵۴۳	(۳۹۲,۳۷۲)	(۹,۸۸۱)	۴,۴۹۹	۱۷,۹۹۶	۴,۹۵۲	۱۷,۹۹۶
سایر اسعار	۰	۱۳۵,۵۴۵,۲۵۱	۹۲۲,۲۱۳,۳۵۸	۱,۱۸۶,۶۴۱	(۲,۹۰۵,۳۸۳,۶۰۳)	(۲۳,۶۵۰,۵۵۹)	۲۴,۶۷۹,۳۸۹	۰	۱۳۷,۷۶۰,۷۲۲	۰
جمع	۲۶۰,۹۰۳,۸۲۶	۵۹,۴۶۸,۴۵۵	۱,۱۵۲,۷۶۶,۶۹۸	۱,۴۸۲,۳۰۱	(۳,۶۳۱,۷۲۹,۵۰۴)	(۳۳,۶۵۰,۵۵۹)	(۳۸,۶۵۱,۰۹۳)	۰	۲۹۶,۱۶۷,۲۴۶	۰

۷-۶- برنامه تداوم فعالیت

طراحی برنامه تداوم فعالیت: اجزای برنامه تداوم فعالیت به شرح ذیل است:

۱- آموزش: به مدیران و کارکنان بانک آموزش هایی در مورد اینکه سایر ریسکها مانند ریسک اعتباری،

عملیاتی و بازار چه تاثیراتی بر نقدینگی بانک دارند داده می شود.

۲- راه اندازی کمیته های تداوم فعالیت: کمیته های مورد نیاز بانک در شرایط بحرانی مدیریت ریسک

نقدینگی طراحی شده اند و وظایف واحدها و مدیران مختلف مشخص گردیده اند.

۳- طراحی سند اشتباهی ریسک نقدینگی و مراقبت از آن: سند مذکور توسط هیات مدیره تصویب می‌شود و کلیه واحدهای موثر در مدیریت نقدینگی از نقدینگی سند مذکور مراقبت می‌نمایند. در سند مذکور کلیه سناریوهای بحران ریسک نقدینگی دیده شده است. جهت استخراج سند اشتباهی ریسک از داده تاریخی استفاده گردیده است. پس از داده‌کاوی از شیوه‌های آماری انحراف معیار، نیمه انحراف و داده‌های منفی، در سطح اطمینان ۹۵ درصد نقدینگی مورد نیاز محاسبه می‌گردد. سناریوهای مختلف بحران وارد مدل گردیده و در نهایت آستانه بالا و پایین نقدینگی در حالت بحران و غیر بحران تعیین می‌گردد.

۴- طراحی سیستم‌های اطلاعاتی: قرارگیری اطلاعات در اختیار کلیه مدیران و کارشناسانی که مسئول مدیریت ریسک نقدینگی و یا به نوعی نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار می‌دهند، برای بانکها بسیار حیاتی است. یک سیستم اطلاعاتی قوی، مکمل تصمیمات مناسب نقدینگی در شرایط بحران است. در حال حاضر سیستم‌های اطلاعاتی بانک قادر به طراحی نردبان دارایی بدهی، بررسی ریسک تمرکز و طبقه بندی مشتریان براساس فیلدهای مختلف مانند نرخ سود سپرده و ... در سطح بانک مدیریت مناطق و شعب می‌باشد.

۸-۶- برنامه مقابله با بحران:

ریسک نقدینگی یک ریسک تبعی است و می‌تواند از ریسک‌های عملیاتی، ریسک سیستم‌های اطلاعاتی، ریسک اعتباری، ریسک نرخ ارز و ... نشأت بگیرد. برنامه مقابله با ریسک نقدینگی در بانک ملت بر مبنای توصیه‌های کمیته بال و رهنمودها و دستورالعمل بانک مرکزی طراحی شده است. برنامه مقابله با بحران در این بانک از سه مرحله "طراحی فرضیات نقدینگی"، "بهبود و تجزیه و تحلیل سناریوهای آزمون بحران" و "طراحی برنامه اقتضایی" به شرح ذیل تشکیل شده است.

- طراحی فرضیات نقدینگی: سناریوهای مختلف ریسک نقدینگی در حالات مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. این سناریوها می‌تواند از عوامل و ریسک‌های مختلفی ناشی شوند در ذیل برخی از مواردی که در مدیریت ریسک نقدینگی مورد بررسی قرار می‌گیرند آورده شده است:
- ریسک سیستم‌های اطلاعاتی: اختلال در فعالیتهای عملیاتی می‌تواند تاثیر قابل ملاحظه‌ای بر ریسک نقدینگی داشته باشد. تاثیر این اختلالات با بررسی عوامل آن و میزان تاثیر در نقدینگی در سناریوهای مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد.

➤ ریسک اعتباری: سناریوهای مختلف ریسک اعتباری و همچنین میزان تاثیرات آنها وارد مدل می‌شود. یکی از مهمترین ابعاد ریسک اعتباری، ریسک تمرکز است که در مدل به صورت گسترده به آن پرداخته می‌شود.

➤ ریسک نرخ ارز: سناریوهای مختلف تغییرات نرخ ارز و همچنین میزان تاثیر آن بر نقدینگی بانک به خصوص برای ارزهایی که حجم بالایی از فعالیت بانک را تشکیل می‌دهد (همانند یورو) در سناریوهای مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد.

➤ ریسک عملیاتی: اجزای مختلف ریسک عملیاتی در بانک می‌تواند منجر به ریسک نقدینگی گردد. تاثیر مهمترین عوامل ریسک عملیاتی در مدل ریسک نقدینگی ملحوظ نظر قرار می‌گیرد.

• بهبود و تجزیه تحلیل سناریوهای آزمون بحران: اندازه‌گیری میزان تاثیر سناریوهای بحران با استفاده از تاثیرات تاریخی آن و همچنین نظرات خبرگان و همچنین تاثیرات درونی سناریوهای مختلف، انجام می‌شود. اندازه‌گیری ارزش در معرض خطر ریسک نقدینگی با استفاده از داده‌های تاریخی محاسبه می‌شود.

۹-۶- روش سنجش ریسک نقدینگی (شامل مبانی و مفروضات)

مدل‌ها و روش‌های سنجش ریسک نقدینگی بانک ملت مطابق با روش‌های استاندارد سنجش این ریسک بوده و به شرح ذیل می‌باشد:

- (۱) قیمت‌گذاری انتقالی وجوه: قیمت‌گذاری انتقالی وجوه یکی از ابزارهایی است که به منظور مدیریت ریسک نقدینگی استفاده می‌شود. قیمت انتقالی وجوه با توجه به وضعیت نقدینگی بانک و نرخ سود تعیین می‌گردد. با تغییرات نرخهای انتقالی وجوه، منابع و مصارف در سطح شعب مدیریت شده و در نهایت نقدینگی کل بانک مدیریت می‌شود.
- (۲) انحراف از سند اشتهای ریسک نقدینگی: حجم و ترکیب ذخایر نقدینگی واقعی بانک با حجم و ترکیب ذخایر نقدینگی سند اشتهای ریسک بانک مقایسه و انحرافات در هر بخش مشخص و به عنوان مبنای مهمی در مدیریت نقدینگی مورد توجه قرار می‌گیرد.
- (۳) سررسید دارایی و بدهی: بانک ملت به منظور مدیریت مناسب ریسک نقدینگی، سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها را مد نظر قرار داده و به صورت روزانه نردبان دارایی و بدهی محاسبه می‌شود. تحلیل شکاف مربوط به داراییها و بدهیها با سررسید کوتاه مدت می‌تواند در رعایت ریسک نقدینگی بانک بسیار مفید واقع شود.

۴) نسبت‌های نقدینگی: نسبت‌های مختلف ریسک نقدینگی در بانک مورد پایش قرار می‌گیرد. نسبت‌های "دارایی‌های با قابلیت نقد شوندگی سریع به کل دارایی‌ها در بخش ریال و ارز"، "دارایی‌های با قابلیت نقد شوندگی سریع به بدهی دیداری در بخش ریال و ارز"، "نسبت سپرده به تسهیلات در بخش ریال و ارز" و... از جمله نسبت‌هایی هستند که در بخش نقدینگی مورد توجه قرار می‌گیرند.

۵) برنامه مقابله با بحران: با توجه به پیش بینی وضعیت نقدینگی در آینده و همچنین تغییرات نرخ سود، سناریوهای مختلفی جهت مقابله با بحران طراحی می‌شود. برخی از منابع اصلی بحرانهای نقدینگی که وارد مدل می‌شوند عبارتند از:

- تغییرات سیاستهای پولی و مالی دولت: تغییر عمده در سیاستهای پولی مالی دولت سریعاً نقدینگی بانکها را تحت تاثیر قرار می‌دهد. این عوامل به صورت دوره‌ای در بانک ملت مورد بررسی قرار می‌گیرند.
- تغییرات نرخ سود: عدم تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات متناسب با تغییرات نرخ سود بازار می‌تواند نقدینگی بانکها را تحت تاثیر قرار دهد.
- تغییرات نرخ ارز: تغییرات نرخ ارز تاثیرات مختلفی بر روی تسهیلات، تعهدات و سپرده‌ها دارد. تغییرات مذکور در مدل نقدینگی لحاظ می‌گردد.
- تغییرات ترازنامه: حرکت زیرخط ترازنامه می‌تواند نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار دهد. کلیه تعهدات و ضمانت‌نامه‌های بانک به همراه سررسید آنها در برنامه‌ریزی نقدینگی بانک در نظر گرفته می‌شود.
- وضعیت نقدینگی سایر بانکها: به دلایل متعدد مشکلات نقدینگی هر یک از بانکها به سرعت به سایر بانکها انتقال می‌یابد. در بانک ملت وضعیت نقدینگی کلیه بانکها و خطوط اعتباری تخصیصی بانک مرکزی به بانکها به صورت دوره‌ای بررسی و پایش شده و براساس نتایج بررسی‌ها سیاستهای نقدینگی بانک تعدیل می‌گردد. در بانک ملت از شاخصهای نقدینگی کملز (نسبتهای کملز) به منظور بررسی نقدینگی برخی از بانکهای مهم استفاده می‌شود.
- سایر ریسکهایی که ممکن است بر ریسک نقدینگی بانک تاثیر بگذارد: از جمله ریسکهای عملیاتی مانند قطعی سیستمهای الکترونیک بانک که می‌تواند نقدینگی بانک را تحت تاثیر قرار دهد در آزمون بحران نقدینگی بانک لحاظ می‌گردد.

۶) برنامه تداوم فعالیت: در بانک ملت برنامه‌های تداوم فعالیت به منظور مقابله با بحران ریسک نقدینگی طراحی شده است. برنامه مذکور در برگیرنده چند بعد می‌باشد:

- کمیته‌های نقدینگی: کمیته‌های نقدینگی به منظور مقابله با بحران نقدینگی طراحی شده‌اند. اعضای این کمیته‌ها تعیین و شرح وظایف هر کدام از آنها تدوین شده است. کمیته‌های مذکور در صورت لزوم در کلیه سطوح سازمان ایجاد خواهند شد.
  - برنامه‌ریزی نقدینگی: به منظور کنترل نقدینگی و نگهداشت نقدینگی متناسب با وضعیت بانک در برنامه‌های بانک گنجانده شده است.
  - تبادلات بین بانکی: میزان تبادلات بین بانکی مانند سپرده‌گذاری، تسهیلات و همچنین اوراق ضمانت شده صادره و همچنین میزان تعهدات تعیین می‌گردد. حدود اعتباری با بانکهای مختلف در مدیریت ریسک تعیین می‌گردد. حدود مذکور پس از تایید کمیته‌های ریسک نقدینگی و کمیته مدیریت ریسک به تصویب هیات مدیره می‌رسد و مدیریت خزانه‌داری بانک و سایر ادارات مرتبط در چارچوب حدود تعیین شده با سایر بانکها تعامل می‌نماید.
  - برنامه ریزی تامین وجوه: تامین وجوه از سایر بانکها و همچنین سایر مشتریان پس از بررسی در کمیته نقدینگی جهت اجرا به واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی ارجاع می‌شود.
  - پیش بینی جریان ورودی تسهیلات: میزان اقساط دریافتی و جریان ورودی تسهیلات با توجه به روندهای مشابه، رفتارهای تاریخی مشتریان و همچنین شرایط مختلف اقتصادی مورد پیش بینی قرار می‌گیرد.
- ۷) ریسک تمرکز سپرده، تسهیلات و تعهدات: یکی دیگر از روشهای محاسبه ریسک نقدینگی، محاسبه ریسک تمرکز می‌باشد. ریسک نقدینگی از طریق شاخص هرفیندال-هریسمن بر روی طبقات مختلف سپرده‌ها، تسهیلات و تعهدات مورد محاسبه قرار می‌گیرد. تمرکز تعهدات به خصوص تعهدات ارزی برای بانک ملت بسیار اهمیت دارد. علاوه بر موارد مذکور سپرده یکصد مشتری برتر مورد پایش مداوم قرار می‌گیرد.

۱۰-۶- ساز و کارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

علاوه بر آنچه که در بخشهای فوق در خصوص واحدهای اجرایی و روشهای مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت به آنها اشاره شد، کنترل و پایش (نظارت در سطح بانک) ریسک مذکور با توجه به شرح وظایف واحدهای متولی مدیریت ریسک نقدینگی در بانک ملت با استفاده از داده‌ها و سامانه‌هایی مانند: "تجزیه و تحلیل سررسید دارایی و بدهی"، "FTP" و "نرم افزارهای گزارشهای آماری" توسط واحدهای متعددی صورت می‌پذیرد:

- کمیته مدیریت ریسک: در واحد مدیریت ریسک، ریسک نقدینگی، تغییرات روندها و شاخصهای مربوطه مورد پایش قرار می‌گیرد. تغییرات عمده به همراه پیشنهادات به کمیته مدیریت ریسک گزارش و پس از تایید و ابلاغ آن

به واحدهای متولی پیگیریهای لازم از بخشهای مرتبط به منظور تعدیل ریسک از سوی مدیریت ریسک انجام می‌گیرد.

- کمیته نقدینگی: در کمیته نقدینگی بانک ملت تمام گزارشات لازم در خصوص مدیریت ریسک نقدینگی بانک به صورت هفتگی بررسی و تحلیل شده و تصمیمات لازم در خصوص مدیریت ریسک مذکور اتخاذ می‌گردد. مطابق دستورالعمل بانک مرکزی کمیته نقدینگی به زیر مجموعه کمیته مدیریت ریسک انتقال داده شده است.
- کمیته دارایی و بدهی: این کمیته به صورت دوره‌ای شاخص‌های ریسک نقدینگی را مورد بررسی قرار می‌دهد.
- مدیریت خزانه‌داری: مدیریت نقدینگی بانک در فضای بین بانکی، تراکنشهای عمده را نظارت می‌نماید.
- شعب و مدیریت شعب: شعب و مدیریت شعب با پیگیری برنامه‌های عملیاتی مرتبط با ریسک نقدینگی، نقدینگی بانک را مدیریت می‌نمایند.
- واحدهای نظارتی: اثربخشی و کارایی سیستم مدیریت ریسک نقدینگی توسط واحدهای نظارتی بانک (حسابرسی داخلی) کنترل می‌شود.